

KAKO JE TROJSTVO UŠLO U ADVENTISTIČKU CRKVU

Biblijска i poznata istorija uče nas jednom nepisanom pravilu: sve što se u svijetu puno ističe i reklamira obično nema mnogo ili nikakve veze sa izvornom vjerom i Bogom, iako teološki autoriteti ulažu intelektualne napore da određene dogme učine što prihvatljivijim za široke narodne mase i u očima svojih kolega. Tako se stvara jedna opšta tendencija ka politici usaglašavanja i nezamijeranja, jer ukoliko se izdvajate iz tradicionalnih utvrđenih okvira i obrazaca, neminovno slijede neprihvatanje i neprijatno etiketiranje.

Vidjećemo kako to izgleda na primjeru jednog vjerskog pokreta koji je započeo u Americi sredinom 19. vijeka. Riječ je o Adventistima sedmog dana i njihovim pogledima na Božanstvo.

Trinitizam i ne-trinitizam su dva suprotstavljenia koncepta kao što je to recimo slučaj sa svetkovanjem subote ili nedjelje. Kompromis među ovim vjerovanjima nije moguć, jer se jedno ne može preinačiti da postane drugo bez odbacivanja prethodnog kao zablude.

Ali ono što se može dogoditi je da se ne-trinitistička denominacija razvije u trinitističku. I to je slučaj sa crkvom adventista sedmog dana. I sada „hrišćanski svijet“ prihvata crkvu Adventista sedmog dana kao hrišćansku, a da bi bili potpuno sigurni, oni su i dodali taj termin u svom nazivu: Hrišćanska adventistička crkva. Isto tako, nerijetko se mogu čuti pohvale od strane katoličkih i pravoslavnih teologa kako adventisti prihvataju trojstvo.

KRATAK PREGLED ISTORIJE ODBIJANJA I PRIHVATANJA DOGME O TROJSTVU KOD ADVENTISTA SEDMOG DANA

Kao što je to bio slučaj sa većinom protestantskih denominacija na području SAD, adventisti su se, možda i strožije od svih drugih, držali

načela „*Sola Scriptura*“ (samo Sвето Писмо). То зnači да су сva učenja паžljivo preispitivali pomoću Biblje, te izvjesno i ona koja se tiču Božanstva.

Odmah na početku treba istaći da su pioniri adventističke crkve bili antitrinitarci ili netrinitarci. Kroz svoju literaturu i crkvene časopise na veoma jasan i odlučan način govorili su protiv učenja o Trojstvu. Ovi pioniri su vjerovali da to učenje nikad nije trebalo da bude uvedeno u hrišćanstvo. Neki su strastveno govorili protiv njega tvrdeći da je to „zaostavština“ od reformacije, jedne dugo držane tradicije koju su reformatori propustili da odbace.

Svakako da i Elen G. Vajt, makar u ranijoj fazi, možemo uključiti među ne-trinitarce. Ovo zbog toga što neka njena vjerovanja nikad ne bi mogla da se uklope u doslovnu teologiju trojstva.

Istorija svjedoči da su mnogi od adventističkih pionira bili ili anti-trinitarci ili ne-trinitarci. Štaviše, ne možemo navesti nikoga prije 20. vijeka koji je vjerovao u doktrinu o trojstvu.

Džeјms Springer Vajt (1821-1881), Elenin muž, bio je deklarisani antitrinitarac. Kako to, ako je imao pogrešno vjerovanje, da ga Elen Vajt nikada za to nije ukorila? Kako to da nijednom nije ukorila ikog od pionira koji takođe nisu vjerovali u trojstvo? I napokon, kako to, ako je ona zaista bila trinitarac, kao što tvrde današnje vođe i pripadnici Adventističke crkve, da ona sama nikada nije bila ukorena za nebiblijsko učenje od strane nekog pionira antitrinitarca? Odgovor je jasan – svi oni su vjerovali slično.

Evo jedne jasne zajedničke izjave Džeјmsa i Elen Vajt u pogledu trinitizma:

„Jednostavni jezik Svetog Pisma predstavlja Oca i Sina kao dvije različite ličnosti. Sa ovim pogledom na taj predmet postoje namjera i smisao u jeziku koji govorи o Ocu i Sinu. Ali kazati za Isusa Hrista da je ‘isti i vječni Bog,’ čini ga svojim vlastitim sinom, i svojim ocem, i da je on došao sam od sebe, i otisao k sebi. A kad je Otac poslao Isusa Hrista, kojeg Nebesa moraju primiti do vremena obnove, to će jednostavno biti Isus Hrist, ili vječni Otac koji šalje sebe.

Mi nemamo mnogo simpatija ni prema unitarcima koji poriču

Hristovo božanstvo niti prema trinitarcima koji smatraju da je Sin vječni Otac i govore tako maglovito o trojedinom Bogu. Dajte Gospodu svo božanstvo kojim ga Sveti Pismo zaogrće.“¹

Vrlo je indikativno da se izdanja *Pregleda i Glasnika* iz 1870-ih godina ne nalaze među objavljenim spisima *White Estate*, dok su brojevi iz prethodne dekade objavljeni!

Nepotrebna i zbumujuća terminologija

Postoji više različitih shvatanja trojstva. Osnovnu razliku čini da postoje Bog, Sin i Duh sveti, s jedne strane, i tipično trinitarsko vjerovanje da su sve troje bića i Bogovi, s druge strane. U prvom shvatanju nema ništa sporno, dok je drugo antibiblijsko i pagansko. Elen Vajt nije pominjala ni stav za ni protiv, osim u slučaju sa jednog putovanja vozom 1871, koji je zabilježen u časopisu „*Adventni pregled i subotni glasnik*.“ U svojim spisima ona *nikad* nije spomenula riječ „trojstvo“ iako je ponekad aludirala na ovo učenje.

Prvo otvoreno priznavanje trojstva

Prvi adventista koji je priznao nešto što liči na doktrinu o trojstvu bio je svojevremeno vodeći adventistički ljekar Džon Harvi Kelog (1852-1943). To je uradio kao sredstvo opravdanja ideja nalik panteističkim koje je iznio u svojoj knjizi „Živi Hram“, iako je sam Kelog porekao da ima bilo kakve veze sa panteizmom. Ovo se desilo 1903. godine, što je bilo skoro 60 godina od početaka Adventnog pokreta (1844). Dotle je dr Kelog bio antitrinitarac. To je najavilo seriju vrlo ozbiljnih doktrinarnih kriza u crkvi.

„On [Kelog] je zatim konstatovao da su njegovi pređašnji pogledi vezano za trojstvo stajali na njegovom putu da ne napravi jasnu i apsolutno korektnu izjavu ali da je za kratko vrijeme došao do vjerovanja u trojstvo i sada mogao sasvim jasno vidjeti gdje je bila sva poteškoća i vjeruje da bi mogao uspješno razjasniti tu stvar...“

¹ Advent Review and Herald of the Sabbath, BATTLE CREEK, MICH., THIRD-DAY, JUNE 6, 1871. NUMBER 25.

On mi je rekao da sada vjeruje u Boga Oca, Boga Sina i Boga Svetog Duha, i njegov pogled je da je Bog Sveti Duh a ne Bog Otac taj koji ispunjava sav prostor i svaku živu stvar.“²

Govoriti da je Sveti Duh u stvari u svemu (Kelogova pozicija), prema shvatanju adventista sedmog dana je isto što i reći da su Bog i Hrist u svemu. I to je ono što je Kelogovo učenje činilo neprihvatljivim. Pored svega ostalog, Elen Vajt je kazala da to čini i Boga i Hrista ne-entitetima.

Međutim, Kelog se u intervjuu iz 7. oktobra 1907. pozivao na to da mu nije bila namjera ubacivati u knjizi „Živi hram“ teološka učenja koja nisu u skladu sa adventističkim učenjem i onim što je izlagao prof. V.V. Preskot i Elen Vajt. Takođe je bio spreman povući sve sporne navode u knjizi. Ali vođstvo crkve je očigledno vodilo kampanju protiv dr Keloga koji im je smetao u sprovođenju njihove politike i zbog nezavisnog poslovanja sanatorijuma u Batl Kriku, pa je ubrzo isključen iz crkve.

Elen Vajt je u seriji svjedočanstva izdatih protiv dr Keloga prilično nemušto osuđivala špekulacije tri u jedan. Ona je osudila ilustracije u kojima se prikazuju tri ličnosti u jednoj suštini (tri u jednom).

„Upućena sam da kažem: Osjećajima onih koji traže napredne naucne ideje ne smije se pokloniti povjerenje.

Sve ove spiritualističke predstave su puko ništavilo. One su nesavršene, neistinite. One slabe i umanjuju Veličanstvo sa kojim se ne može uporediti ništa zemaljsko. Bog ne može da se poredi sa stvarima koje su napravile Njegove ruke. To su samo zemaljske stvari koje trpe Božje prokletstvo zbog grijeha čovjekovog. Otac ne može da se opiše zemaljskim pojavama. Otac je sva punoča Božanstva tjelesno, i nevidljiv je za smrtno oko.“³

„Sin je sva manifestovana punoča Božanstva. Riječ Božja ga opisuje kao ‘jasnu sliku Njegove ličnosti.’ Bog je tako volio svijet da je i Sina svoga jedinoga dao da ko god ga vjeruje ne pogine nego da ima

² Letter, A. G. Daniells to W. C. White, Oct 29th 1903.

³ Ellen G. White, Special Testimonies, Series B, No. 7, pages 62, ‘Come out and be separate’

život vječni. Ovdje se pokazuje ličnost Očeva.“⁴

„Utješitelj kojega je Hrist obećao da pošalje pošto se On uspne na nebo je Duh u svoj punoći Božanstva, koji manifestuje silu božanske milosti svima koji prihvate i vjeruju u Hrista kao ličnog spasitelja.“⁵

Postepeno usvajanje trojstva u Adventističkoj crkvi

Opšti stav adventista trinitaraca je da je tokom perioda od oko 100 godina (1844-1950) Bog postepeno vodio svoj narod od ne-trinitizma ka trinitizmu (ovdje je važno napomenuti da se za trinitizam ne može reći da je uspostavljen u adventizmu do 1950-ih). Ako je ovo toliko trajalo i ako je Bog vodio, to bi bilo vrlo čudno događanje zaista, jednako kao što bi bilo čudno (da se desilo) da je Bogu trebalo preko 100 godina da uvede adventiste u istinu o Šabatu ili o stanju mrtvih, ili još 100 godina za istinu o svetinji i istražnom судu itd. Godine postepenog uvođenja opšteprihvaćenih doktrina „hrišćanskog svijeta“ ujedno su obilježene i pojačanim ekumenskim aktivnostima u Adventističkoj crkvi, a ta i brojna druga dešavanja i afere prosto je nemoguće ne dovesti u vezu sa rastućim otpadom.

Adventistički istoričari se slažu da je u ranoj crkvi do 1890. dominirao antitrinitarski pogled. **Među ranim adventistima nije bilo trinitizma.** Između 1849. (godine prve službene publikacije adventista sedmog dana) i do smrti Elen Vajt 1915, kada je po shvatanju većine adventizam čvrsto osnovan, ne-trinitizam se nalazio u tim publikacijama. Stoga ne iznenađuje što su trinitističke crkve i denominacije smatrali Adventiste sedmog dana ne-hrišćanskim kultom.

Baš kao što čine i danas, trinitarci su uvijek vjerovali da je glavno hrišćansko vjerovanje doktrina o trojstvu. U stvari, bilo koja grupa ili tijelo koje ne uči ovu doktrinu, bez obzira na ime denominacije ili ma koje drugo vjerovanje, smatra se kultom. U hrišćanstvu je uvijek ovako bilo, a vjerovatno će tako biti i nadalje, bar dok se Isus ne vrati.

Godine 1872. izdata je „Deklaracija o osnovnim principima koje

⁴ Ibid.

⁵ Ibid.

podučavaju i praktikuju adventisti sedmog dana“ koja se sastoji od 25 predloga koje je uglavnom napisao Džejms Vajt objavljen je kao pamflet u Batl Kriku, Mičigen (Da biste pogledali ili preuzeli originalni pamflet, kliknite [OVDJE](#)). To postavlja jasnu netrinitarnu osnovu koja nije zamijenjena ili promijenjena ni na koji način sve do 1931. Ove propozicije su zasnovane na 1. Kor. 8:6 i ne sadrže ni izraz Božanstvo ni Trojstvo. Prva godina kada su Fundamentalni principi zapravo objavljeni u Godišnjaku bila je 1889. Prije 1981, godine objavljuvani su 1905, 1909, 1913, 1914. Promjena je urađena 1931. Zatim 1942, 1955, 1965-66, 1973-74, 1975, 1980, 1981...

U *Fundamentalnim načelima crkve Adventista sedmog dana* iz 1889. stoji:

„Mi vjerujemo,

I – Da postoji jedan Bog, lično, duhovno biće, tvorac svih stvari, svemogući, sveznajući i vječni; beskonačan u mudrosti, svetosti, pravdi, dobroti, istini i milosrđu; nepromjenjiv, i svuda prisutan od strane njegovog predstavnika, Svetog Duha. SZ: Izlazak 20:2-3; Ponovljeni zakon 6:4; Ponovljeni zakon 4:35; Psalm 83:18; Isaija 42:8; Isaija 43:10-11; Isaija 45:5-6; Malahija 2:10; Psalm 139:7. NZ: Jovan 17:3; Djela 3:13, 26; Jovan 4:22-23; 1. Korinćanima 8:4-7; 1. Korinćanima 11:3; Galatima 3:20; Efescima 4:6; 1. Timoteju 2:5; Jakov 2:19.

II – Da postoji jedan Gospod Isus Hristos, [doslovni] Sin Vječnog Oca, onaj preko koga je stvorio sve stvari, i od kojih se one sastoje; da je uzeo na sebe prirodu Abramovog sjemena za iskupljenje naše pale rase; da je prebivao među ljudima, pun milosti i istine, živio kao naš primjer, umro kao naša žrtva, bio uskrsnut za naše opravdanje, uzašao na visinu da bude naš jedini posrednik u svetinji na nebu, gdje, po zaslugu njegove prolivene krvi, osigurava oprost i oproštenje grijeha svih onih koji mu se pokajnički obraćaju; i kao završni dio svog svešteničkog rada, prije nego što preuzme svoj prijesto kao kralj, izvršiće veliko pomirenje za grijehu svih takvih, a njihovi grijesi će tada biti izbrisani (Djela 3,19) i odneseni iz svetinje, kao što je prikazano u službi levitskog sveštenstva, koje je nagovijestilo i predočilo službu našeg Gospoda na nebu. Vidi Levitski zakonik 16; Jevrejima 8:4, 5; 9:6, 7; 2.

Jovanova 1:3.“

Godine 1889. Dadli M. Kenrajt (istaknuti vođa adventizma koji je napustio crkvu 1887.) objavljuje knjigu „Odričem se adventizma sedmog dana“. U knjizi, na str. 25, on se suprotstavlja svojoj bivšoj braći rekavši: „oni odbacuju doktrinu o Trojstvu“.

Zanimljivo je da je Kenrajtova optužba da crkva ASD odbacuje Trojstvo izbrisana iz kasnijih izdanja njegove knjige, vjero-vatno zbog reakcije adventista. Ovo je istorijsko okruženje kada je Milton Čarls Vilkoks objavio Spirov članak „*Hristova podređenost*“. Ovo se prvi put dogodilo u decembru 1891. Od 1889. pa nadalje kružilo je popularno djelo koje je optuživalo adventiste sedmog dana da odbacuju trojstvo! Shodno tome, ASD su se smatrali odbacivačima Hristovog božanstva i preegzistencije. **Ovdje nalazimo mnogo uvjerljivije objašnjenje za uvođenje riječi „trojstvo“ u adventizam. Bila je to reakcionarna teologija!** Zbog uticaja ovog kritičnog rada, M.Č. Vilkoks je koristio Spirov članak kako bi započeo izgradnju muni-cije za uzvrat protiv Kenrajta i promijenio javnu percepciju adventista sedmog dana. I u tu svrhu korištena je javna kampanja – Biblioteca za proučavanje Biblije. I u ovoj seriji naslov Spirovog članka promijenjen je u „Biblijska doktrina o Trojstvu“. **Velika ironija je da sam M.Č. Vilkoks zapravo nije bio trinitarac, barem ne u smislu te riječi kako ga koriste današnji adventisti.**

Od 1890. do 1900. zabilježena je pojava trinitarnih osjećaja.

Kako su počele 1890-te, dva ključna mislioca sa svake strane o pravednosti po vjeri/zakonu u Galatima su se složila oko izvedenog Isusovog božanstva. E.Dž. Vagoner je napisao u svojoj knjizi *Hrist i njegova pravednost* iz 1890. godine: „Bilo je vrijeme kada je Hrist izašao i došao od Boga... ali to je vrijeme bilo tako daleko u danima vječnosti da je za konačno poimanje praktično bez početka.“⁶ Godine 1898. Urija Smit je napisao u *Pogled u Isusa*: „Samo Bog je bez početka. U najranijoj epohi kada je početak mogao biti – periodu toliko udaljenom da je za

⁶ E. J. Waggoner, Christ and His Righteousness, Oakland, CA: Pacific Press, 1890, pp. 21, 22.

ograničene umove to u suštini vječnost – pojavila se Riječ.“⁷

Period nakon Generalne konferencije u Mineapolisu 1888. godine dao je novi naglasak na Isusu i planu spasenja. To je dovelo do razmatranja Njegovog božanstva i onoga što je ono značilo za iskupljenje čovječanstva. A.T. Džons je bio među prvima (sa izuzetkom Elen Vajt) koji su sugerisali da je Hrist vječno postojao. Džons je naglasio Kološanima 2:9 i ideju da je u Hristu „punoča Božanstva tjelesno“. On je takođe opisao Hrista kao „vječnu Riječ“.⁸ Iako je izbjegavao riječ Trojstvo, 1899. je napisao: „Bog je jedan. Isus Hrist je jedan. Sveti Duh je jedan. A ovo troje je jedno: među njima nema neslaganja ni podjela.“⁹

Ipak Elen Vajt je bila ta koja je odigrala presudnu ulogu u potvrđivanju vječnog božanstva Isusa i Božanstva u tri osobe. Već 1878. ona je o Isusu govorila kao o „vječnom Sinu Božjem“.¹⁰ U *Čežnji vjekova* pojavile su se prototrinitarske izjave poput ovih: „[Hrist] je objavio da je samopostojeci“ i „u Hristu je život, izvoran, nepozajmljen, neizveden.“¹¹ Pisala je o Svetom Duhu kao o „trećoj osobi Božanstva“.¹² Elen Vajt je igrala važnu ulogu u podsticanju crkve ka trinitarnoj poziciji. Međutim, godinama nakon objavljivanja *Čežnje vjekova*, crkva je uopšteno izbjegavala ove i druge izjave. Iako nikada nije koristila termin „trojstvo“ u svojim objavljenim spisima, ona je više puta prenosila taj koncept.

M.L. Andreasen je doveo u pitanje da li je Elen Vajt zaista napisala neke od svojih izjava u *Čežnji vjekova* i drugim knjigama. Tokom 1909. Andreasen je proveo tri mjeseca u Elmšavenu u Kaliforniji i bio uvjeren

⁷ Uriah Smith, *Looking Unto Jesus*, Battle Creek, MI: Review and Herald, 1898, p. 10.

⁸ A.T. Jones, “The Third Angel’s Message Number 20,” *General Conference Bulletin*, February 27, 1895, 378; *ibid.*, “The Third Angel’s Message Number 17,” *General Conference Bulletin*, February 25, 1895, 332.

⁹ A. T. Jones, editorial, *Advent Review and Sabbath Herald*, January 10, 1899, 24.

¹⁰ Ellen G. White, *Advent Review and Sabbath Herald*, August 8, 1878, 49.

¹¹ Ellen G. White, *The Desire of Ages* (Washington, DC: Review and Herald, 1898), 470, 530.

¹² *Ibid.*, 671.

u tačnost njene objavljene pozicije.¹³

Od 1900. do 1931. događa se tranzicija i sukob.

Tokom prve tri decenije dvadesetog vijeka crkva je ostala podijeljena u svom stavu o Hristovom božanstvu. Upotreba riječi Trojstvo u štampi i dalje se izbjegavala. V.V. Preskot i A.T. Džons, obojica urednici *Pregleda i Glasnika*, bili su ključni pobornici punog i vječnog Isusovog božanstva. Tokom 1890-ih, Preskot je sporije od Džonsa prihvatio novi pogled. Ali nakon 1900. godine, kao urednik *Pregleda i Glasnika*, objavio je članke o ličnosti i vječnoj prirodi Oca, Sina i Svetog Duha.¹⁴ Ipak, Preskot je vjerovao da je Isus postojao izvedeno od Boga Oca.

Godine 1913. Frendis M. Vilkoks objavljuje navodni „Trinitarni traktat“ i citat Elen Vajt (preuzet iz *Čežnje vjekova*) pored njega iz 1898. da bi napravio lažnu sliku vjerovanja u *Pregledu i Glasniku*, Vol 6, 9. oktobra 1913., str. 21. Vilkoks razvija božansko Trojstvo koje uključuje Svetog Duha kao treće lice Božanstva. Ovo postavlja scenu da se Božanstvo (koje koristi isključivo Elen Vajt) učini ekvivalentnim Vilkoksovom „božanskom Trojstvu“. Ovo je očigledno bio odgovor za suprotstavljanje tvrdnji koju je objavio Džejms Grej iz *Moody Bible Institute* da adventisti poriču Trojstvo (Džejms Grej, Objašnjeni biblijski problemi, 1913).

Na Biblijskoj konferenciji 1919. predstavio je niz od osam posveta za konferenciju pod nazivom „Hristova osoba“ koje izražavaju ovaj stav. Ovaj sastanak vođa, teologa i učitelja održava se u tajnosti, a

¹³ M. L. Andreasen, “Testimony of M. L. Andreasen,” Ellen G. White Estate Document File 961, October 15, 1953.

¹⁴ W. W. Prescott, Review and Herald, April 4, 1896, 232; General Conference Committee Minutes for February 15, 1902, cited in Gilbert Valentine, William Warren Prescott (PhD dissertation, Andrews University, 1982), 351; W. W. Prescott, “Studies in the Gospel Message,” Advent Review and Sabbath Herald, September 2, 1902, 4; ibid., “Our Place as Sons,” Advent Review and Sabbath Herald, September 23, 1902, 6; ibid., “The Eternal Purpose,” Advent Review and Sabbath Herald, December 23, 1902, 4; ibid., “Our Personal Saviour Jesus Christ,” Sabbath School Lesson Quarterly, first quarter, 1921, 2, 9, 20; ibid., The Doctrine of Christ (Washington, DC: Review and Herald, 1920), 3, 20, 21.

diskusija povremeno postaje žustra dok neki na vodećim pozicijama ispituju vodu da vide da li se doktrina Trojstva može unijeti. Ima dovoljno otpora da se razgovor odloži za neki drugi put. Snimljeni zapisnici za ovaj petonedjeljni događaj (od 1. jula do 1. avgusta) nestaju za 55 godina do 1974. Kliknite [OVDJE](#) za kompletan originalni izveštaj Biblijске konferencije iz 1919. (7/1 do 1. avgusta 1919). Pažljiva diskusija na ovoj konferenciji pokazala je da postoje različita mišljenja.¹⁵

Godine 1926. Le Roj Frum (koji je bio prvi pomoćnik sekretara, a zatim postao sekretar Propovjedničkog udruženja Generalne Konferencije do 1950.) je zamoljen da predstavi studije o Svetom Duhu na sjednici Generalne konferencije u Milvokiju. Pripremajući se za svoje studije, Frum je išao po knjige koje su napisali autori izvan naše vjere (otisao je u Vavilon po svoj materijal) kako bi referencirao njihove spise jer nije mogao pronaći u spisima vlastite denominacije ono što je bilo u skladu s njegovim planom.

Dolazak utješitelja, knjiga Le Roja Fruma iz 1928. godine, koja se zalaže za Trojstvo, objavljena je na hitan zahtjev stotina propovjednika koji su ga čuli kako govori. U knjizi snažno naglašava ličnost Duha Svetoga kao odvojenog bića od Oca i Sina. Knjiga sadrži mnogo citata Elen Vajt, ali tumačenje je potpuno drugačije od učenja pionira.

Tolerisali su se čak i članci o Trojstvu.¹⁶ Rezultat je bio povećano uvažavanje punog božanstva Sina Božjeg.

Od 1931. do 1957. događa se prihvatanje trinitarnog pogleda.

„Vilkoksovi članci su ohrabrivali adventiste da prigrle ‘ortodoksnii’ hrišćanski pogled na Trojstvo i Hristovo božanstvo.“¹⁷

Otvorena pobuna na netrinitističku vjeru počela je na Generalnoj konferenciji 1919. godine kada je V.V. Preskot koji je ranije bio očiti

¹⁵ Donald E. Mansell, “How the 1919 Bible Conference Transcript Was Found,” Unpublished Paper, Ellen G. White Estate Document File, July 6, 1975.

¹⁶ Stemple White, Canadian Watchman, September 1923, 18; C. P. Bollman, Advent Review and Sabbath Herald, March 15, 1923, 4; Lyle C. Shepard, Canadian Watchman, September 1927, 12.

¹⁷ Merlin Burt, Journal of the Adventist Theological Society: Volume 17, Issue 1, Article 9, 2006, page 137 ‘History of Seventh-day Adventist Views on the Trinity’.

ne-trinitarac, pokušao uvesti trinitističku koncepciju Hrista.

Važno je zapaziti i to da danas adventisti gotovo i ne objavljuju niti reklamiraju knjige iz „starih vremena,“ a jedan od razloga su ne-trinitistički stavovi, kao što je recimo slučaj sa nekada vrlo cijenjenim djelom Urije Smita, „Danilo i Otkrivenje.“

Godine 1931, F.M. Vilkoks, kao urednik *Pregleda i Glasnika*, kompilovao je revidiranu izjavu osnovnih vjerovanja koja je umetnuta u Godišnjak iz 1931. godine, i takođe u prvi Crkveni Priručnik 1932. Za drugo vjerovanje tu stoji:

„Da se Božanstvo, ili Trojstvo, sastoji od Vječnog Oca... Gospoda Isusa Hrista, Sina Vječnog Oca... Svetog Duha, trećeg lica Božanstva...“¹⁸

Godišnjak sa novom Izjavom o vjerovanjima objavljen je bez glasanja i ovlašćenja. Predsjednik Generalne Konferencije C.H. Votson dobija ovlašćenje da izabere odbor od četiri čovjeka čiji je član, da pripremi izjavu za objavljivanje u Godišnjaku. Njih četvorica su pomoćni sekretar Generalne Konferencije M.E. Kern, urednik *Pregleda* F.M. Vilkoks, menadžer *Pregleda i Glasnika* E.R. Palmer i predsjednik Generalne Konferencije C.H. Votson. Frensis Mek Lelan Vilkoks, urednik *Pregleda i Glasnika* tokom 33 godine, sam piše novu *Izjavu o vjerovanjima* sa 22 osnovna vjerovanja uz odobrenje odbora i prosleđuje je Edsonu Rodžersu (statističar Generalne Konferencije od 1903-1941) koji je postavlja u Godišnjaku iz 1931. Le Roj Frum će kasnije tvrditi da postoji konsenzus jer se niko nije žalio. On propušta da pomene da crkva nije znala za ovu akciju. Predsjednik Votson zna, ali ne želi preduzeti zvanične mjere. Stoga se Izjava o vjerovanjima ne dodaje odobrenjem Generalne Konferencije, već „zajedničkim pristankom“ i „prihvata se bez osporavanja“. (Froom, Movement of Destiny, p. 414)

Kliknite [OVDJE](#) da vidite cijeli godišnjak (Za izjavu o vjerovanjima pogledajte str. 377 do 380)

1936. Odbor za Subotnu školu Generalne konferencije objavljuje seriju lekcija subotne škole (počevši od 4. kvartala 1936. do 2. kvartala

¹⁸ SDA Yearbook, 1931, page 377, ‘Fundamental Beliefs of Seventh-day Adventists’.

1938. za crkvu koja ima za cilj da pokaže svijetu šta Adventisti sedmog dana službeno vjeruju i navodno da pokažu da crkva još uvijek podržava stav adventističkih pionira o prirodi Boga i Hrista. Šest ljudi, uključujući F.M. Vilkoksa i M.E. Kerna, izglasao je komitet Generalne Konferencije krajem 1935. da sjede u Odboru za lekcije odjela subotne škole kada sastavljaju studije o osnovnim biblijskim doktrinama. Studije primjenjuju trinitarni jezik na netrinitarno vjerovanje, u stvari suprotno ga reinterpretirajući u trinitarnim terminima.

Godine 1939. V.V. Preskot drži propovijed u crkvi Takoma Park, gdje kaže da je Sвето pismo „jasno impliciralo doktrinu o Trojstvu... Postoje tri osobe u Božanstvu, ali one su tako tajanstveno i neraskidivo povezane jedna s drugom, da je prisustvo jednog ekvivalentno prisustvu drugog.“ Starješina Džadson S. Vošburn (1863-1955) protestuje protiv onoga što čuje i vidi da se događa u crkvi ono što je napisao u pismu predsjedniku Generalne Konferencije J.L. Mek Elhaniju protiv doktrine o Trojstvu. Predsjednik konferencije ga je prosljedio 32 propovjednika.

Iste godine, Džadson Vošburn u otvorenom pismu upozorio je Generalnu Konferenciju protiv uvlačenja doktrine o trojstvu u učenja crkve. On bio poznat kao dobar prijatelj Elen Vajt, a krstio ga je njen suprug Džejms.

„Ako se osvrnemo na besmrtnost duše, čistilište, vječno mučenje i nedjelju kao šabat, da li je to išta drugo osim otpada? Ako, međutim, preskočimo sve ove minorne, sekundarne doktrine i prihvativimo i učimo središnji korijen, doktrinu romanizma, Trojstvo, i naučavamo da sin Božji nije umro, čak iako naše riječi izgledaju spiritualno, da li je to išta drugo ili išta manje nego otpad? I to sami Omega otpad?“¹⁹

Vošburn je u istom dokumentu dodao:

„Ova monstruozna doktrina transplantirana iz paganismu u rimsku papsku crkvu nastoji da nametne svoje zlo prisustvo u učenjima Poruke trojice anđela.“²⁰

F.M. Vilkoks je bio ključan u omogućavanju konačnog prelaza na

¹⁹ Judson Washburn, ‘The Trinity’, letter to the SDA General Conference, 1939.

²⁰ Ibid.

prihvaćeni pogled adventista sedmog dana na Trojstvo kroz svoje vodstvo u Izjavi o temeljnim vjerovanjima iz 1931. i svojim člancima u *Pregledu i Glasniku*.²¹ Sažeci doktrine su pažljivo izbjegavani tokom prvih decenija dvadesetog vijeka, dijelom zbog sukoba oko Trojstva. Prema L.E. Frumu, Vilkoksa su „sve strane poštovale zbog njegove ispravnosti, integriteta i odanosti Adventskoj vjeri – i Duhu proroštva – on je, kao urednik *Pregleda*, učinio ono što vjerovatno nijedan drugi čovjek nije mogao učiniti da postigne jedinstvo u prihvatanju.“²² Tek 1946. na sjednici Generalne konferencije zvanično je izglasana *Izjava o temeljnim vjerovanjima*.²³

Tokom 1940-ih, sve veća većina crkve je vjerovala u vječno, neizvedeno božanstvo Hrista i ličnost Svetog Duha, ali je bilo nekih koji su se suzdržavali, pa čak i aktivno odupirali promjeni. Oni su se uglavnom sastojali od nekoliko starijih propovjednika i biblijskih učitelja kao što su Dž.S. Vošburn, Č.S. Longekr i V.R. Frenč. Godine 1944. *Danilo i Otkrivenje Urije Smita* su revidirani i njegovi komentari o izvedenoj prirodi Hristovog božanstva su uklonjeni.²⁴ Komisija je uklonila svih 18 netrinitarnih izjava iz knjige Urije Smita *Misli o Danilu i Otkrivenju* u pokušaju da se prikrije istorija. Oni eliminišu svaki dio koji kaže da je Hrist rođen od Oca. V.V. Preskot i drugi mijenjaju značenje „svakodnevne žrtve“ u poruci 2300 dana.

Godine 1957. knjiga *Pitanja o doktrini* usidrila je doktrinu o Trojstvu ili Božanstvu za adventiste. Dok je knjiga proizvela teološki sukob u drugim oblastima, praktično nije bilo neslaganja oko jasnog učenja

²¹ F. M. Wilcox, “Christ as Creator and Redeemer,” *Advent Review and Sabbath Herald*, March 23, 1944, 2; *ibid.*, *Advent Review and Sabbath Herald*, January 3, 1945, 5, 6.

²² L. E. Froom, *Movement of Destiny* (Washington, DC: Review and Herald, 1971), 413, 415.

²³ Robert Olson and Bert Haloviak, “Who Decides What Adventists Believe: A Chronological Survey of Sources, 1844-1977,” Unpublished paper, Ellen G. White Estate Document File 326, February 24, 1977.

²⁴ Uriah Smith, *Daniel and the Revelation* (Nashville: Southern Publishing, 1941), 400; *ibid.*, *The Prophecies of Daniel and the Revelation* (Nashville: Southern Publishing, 1944), 391.

knjige o Trojstvu.²⁵ Trenutna nedvosmislena izjava o Trojstvu u Temeljnim vjerovanjima adventista sedmog dana je revidirana i izglasana na sjednici Generalne konferencije 1980. godine.

„Od povlačenja F.M. Vilkoksa 1944. do objavljivanja *Pokreta sudbine* 1971, L.E. Frum je bio najvidljiviji šampion trinitizma među adventistima sedmog dana.“²⁶

Godine 1946. napravljena je kompilacija knjige *Evangelizam* uz pažljivu, proračunatu upotrebu određenih izjava Elen Vajt, od kojih mnoge nisu ni dovršene rečenice, da bi se stvorila slika da je ona bila deklarisani trinitarac, uradili su Le Roj Frum, Roj Alan Anderson i gospođica Luiz C. Kluzer uz ohrabrenje starještine Bransona (1966 Froom Letters). S namjerom da obmane, Frum stavlja ove citate Elen Vajt u svojoj knjizi *Evangelizam* pod naslovom „Pogrešne predstave o Božanstvu“ gdje je rekla „treća osoba“, „tri velike sile“ i „Nebeski trio“ itd. Kada se čitaju izjave pod takvim naslovom, daje se suptilna poruka. Ali sve ovo se zapravo odnosi na Hristovog Duha, a ne na neko drugo biće. Tako je Frum na kraju uspio odvesti cijelu Adventističku crkvu na krivi put jer ljudi ne odvajaju vrijeme da istraže šta je još Elen Vajt napisala o ovim temama. Oni samo uzimaju ono što im poture vođe kao da su hipnotisani. Frumova knjiga je uvjerila mnoge ne-trinitarce u Kolumbijskoj uniji da „odlože oružje“ i postanu trinitarci.

Godine 1955-56. održavaju se evangelističke konferencije između Generalne konferencije (koju predstavljaju Frum, Anderson, Rid i Unruh) i Valtera Martina i Donalda Barnhausa, urednika časopisa *Eternity*. Da li su adventisti kult? To je bilo pitanje evangelika. Doktrina o Trojstvu jedno je od prvih pitanja o kojima se raspravlja. Napravljeni su ustupci pomirenju i Hristovoj ljudskosti. Hristova priroda je promijenjena u Adamovu prirodu prije pada. Učenje o pomirenju je promijenjeno u „dovršeno na krstu“, umjesto „započeto na krstu“. Ove promjene zahtijevale su protestantske denominacije da bi crkva ASD bila

²⁵ Questions on Doctrine (Washington, DC: Review and Herald, 1957), 30, 31, 36.

²⁶ Jerry Moon Ph. D., Andrews University Seminary Studies, Volume 41, No. 1, 113-129, page 124, The Adventist Trinity Debate, ‘Part 1: Historical overview’.

klasifikovana kao evangelička hrišćanska crkva umjesto kao kult ili sekta. To je bilo pokoravanje kćerima bludnice u strahu da ne budu označeni kao kult, i odbacivanje spise Duha proročanstva jer ne odražavaju adventističku teologiju. Ali ranije su adventisti godinama bili označeni kao kult jer su se njihova vjerovanja izdvajala od ostatka protestantizma.

Donald Barnhaus piše u svom časopisu *Eternity*: „Odmah je uočeno da adventisti snažno poriču određene doktrinarne pozicije koje su im ranije pripisivane... Adventisti izričito odbacuju bilo kakva učenja propovjednika ili pripadnika njihove vjere koji su vjerovali, objavili i napisali bilo koju stvar koja bi ih svrstala među arijance.“²⁷

Proces usvajanja Trojstva nastavljen je od 1900. do 1950. godine. Ključni uticaji na promjenu su: (1) ponovljene objavljene biblijske studije na tu temu, (2) trojstvene izjave Elen Vajt, (3) adventistički odgovor na napade modernog liberalizma na Hristovo božanstvo i Njegovo djevičansko rođenje, i (4) izjava F.M. Vilkoksa o Fundamentalnim vjerovanjima i njegovih editorijala u *Pregledu i Glasniku*.

Adventistima je trebalo više od 50 godina da doktrina o Trojstvu postane normativna. Proces definitivnog usvajanja Trojstva završen je na Generalnoj konferenciji u Dalasu 1980. godine. Vjerovanje u trojstvo je formulisano u sklopu [27 temeljnih vjerovanja adventista sedmog dana](#). U kasnijim izdanjima nalazi se [28 temeljnih vjerovanja](#).

Ključni doprinos promjeni doktrine o Božanstvu su dale nedvosmisljene izjave Elen Vajt, umanjile kontroverzu i dale samopouzdanje za prelazak na sadašnje gledište. Postavlja se pitanje zašto Elen Vajt nije bila određenija i jasnija po pitanju Trojstva. Da li je jedan razlog bila konfuzija u njenim vlastitim izjavama? Nesigurnost? Neznanje? Tiha promjena stavova, uz potrebu da se očuva status proroka?

KONFUZNE IZJAVE ELEN VAJT O BOŽANSTVU

Izjave koje se nalaze u spisima Elen Vajt svakako imaju posebnu težinu na doktrinarne stavove crkve Adventista sedmog dana, najprije

²⁷ Eternity, Septembar, 1956.

zbog shvatanja njenih djela kao „Duha proroštva“. Stoga je izvjesno da su morale imati presudan uticaj i na prihvatanje Trojstva.

Citati koji isključuju mogućnost postojanja trojstva

„Hrist riječ, Jedinorođeni od Boga, bio je jedno sa vječnim Ocem – jedno u prirodi, u karakteru i u namjeri – **jedino biće** u cijelom univerzumu koje je moglo ući u sve savjete i namjere Božje.“²⁸

„Sin Božji je bio sledeći u autoritetu do velikog Zakonodavca.“²⁹

„Pozicija Sotone na nebu bila je sledeća do Sina Božjeg. On je bio prvi među anđelima.“³⁰ Ovo je nemoguće ako postoji treća božanska ličnost.

Tokom službe Elen Vajt, adventisti su vjerovali da je Sveti Duh lično prisustvo i Boga i Hrista kad nijedan nije fizički prisutan. Dakle, za adventiste sedmog dana Sveti Duh je bio sveprisutni i Bog i Hrist.

„Samo Otac i Sin moraju biti uzvišeni.“³¹

„Plan spasenja je pripremljen na savjetu između Oca i Sina.“³²

Isus bogočovjek – podrška dvojstvu

Elen Vajt je držala stav da je Hrist „zaodjenuo svoje božanstvo sa ljudskošću“ [clothed His divinity with humanity] ili „pokrio velom svoje božanstvo sa ljudskošću“ [veiled His divinity with humanity]. Ove fraze se ponavljaju oko 125 puta u njenim člancima u časopisu *Review and Herald* u periodu od 1872-1914. Samo u jednom slučaju Elen Vajt je koristila izraz „ostavljajući po strani Njegovo božanstvo“, što je kontradiktorno gornjim izjavama:

„Spasenje duša bilo je veliki cilj za koji je Hrist žrtvovao svoju kraljevsku haljinu i kraljevsku krunu, slavu neba i poštovanje anđela, i odloživši po strani Njegovo božanstvo, došao na zemlju da se trudi i pati sa ljudskošću na sebi.“³³

²⁸ Ellen G. White, *The Great Controversy*, 493.1.

²⁹ Ellen White, *Spirit of Prophecy*, vol. 2, p. 9.

³⁰ Ellen White, *Selected Messages*, book 1, p. 341.

³¹ Ellen White, *The Youth's Instructor*, July 7, 1898.

³² Ellen White, *Review & Herald*, May 28, 1908 par. 12.

³³ “A Call to Consecration,” *Review and Herald*, November 21, 1907.

Takođe je izrazila vjerovanje da je Isus bio Bog dok je bio na zemlji:

„On je bio Bog dok je bio na zemlji, ali se lišio oblika Boga, i u-mjesto njega uzeo oblik i izgled čovjeka... On je odložio svoju slavu i svoje veličanstvo. On je bio Bog, ali se na neko vrijeme odrekao slave Božjeg oblika.“³⁴

„On je bio Bog u tijelu.“³⁵

„Hrist je bio Bog u suštini i u najvišem smislu. On je bio Bog od cijele vječnosti...“³⁶

Podstaknuti ovakvim izjavama, lideri kao što je bio V.V. Preskot su dokazivali da „ne možete imati ideju o božanstvu bez vječnosti“ (Report of the 1919 Bible Conference, July 6, 1919, 62).

Ovakvi nesmotreni navodi dovode do kontradikcija kojih nema u Bibliji ako se čita kako je napisano. U najmanju ruku, nameće se pogled da postoje dva Boga ili dvojstvo, dok Sveti Pismo pod oba saveza naglašava monoteizam (Izlazak 20:2-3; Ponovljeni Zakon 6:4; Isaija 45:5; Marko 12:28-34; Jovan 17:3; 1. Korinćanima 8:5-6; 1. Timoteju 1:17; 2:5; Jakov 2:19; Efescima 4:4-6....).

Da li ste u adventističkoj literaturi, uključujući spise Elen Vajt, ikada vidjeli i jedan konkretni komentar ili naglašavanje nekih od sledećih fundamentalnih konstatacija u Bibliji: Jovan 17:3; Jovan 20:17, poslednji dio stiha; Efescima 4:4-6; Otkrivenje 1:1, uvodni dio stiha; Otkrivenje 3:12b? Zašto su izostali ti osvrti? Razlog može biti samo jedan: zato što su ovi stihovi nespojivi sa pogledima na Hrista koje su držali, a to su trinitarski pogledi. Kad god u teologiji nekog vjerskog tijela uočimo izbjegavanje nekih stihova u Bibliji koji saopštavaju važne istine, to znači da ta teologija nije potpuno dosledna i ispravna.

Poistovjećivanje Boga i Hrista

Elen Vajt je takođe davala i neke kontradiktorne izjave u kojima poistovjećuje ili izjednačava Boga i Hrista.

³⁴ Ellen G. White, “Christ Man’s Example”, Review and Herald, July 5, 1887.

³⁵ “Truth to be Rescued from Error,” Review and Herald, October 23, 1894.

³⁶ Advent Review and Sabbath Herald, April 5, 1906, 8; reprinted in 1 SM 247.

„Božja zapovijest kaže: ‘Nemoj imati drugih bogova osim mene’ – Hrista. [Izlazak 20:3.]“³⁷

„Isus Hrist je naš nebeski Otac. Isus Hrist je Otac sa nama. Bog je Otac, i tu je karika lanca koja je spuštena kako bi vezala Njegovu djecu u vezu s Ocem.“³⁸

„Oni kažu: ‘Bio sam neznabožac u paganskim zemljama. Ti si napustio svoje prijatelje i udobne domove i došao da me naučiš kako pronaći Isusa i vjerovati u Njega kao jedinog pravog Boga.’“³⁹

G-đa Vajt je tri puta objavila citat o vjeri u Isusa „kao jedinog pravog Boga“ (Testimonies for the Church Vol. 6 p. 311.1, 1901, zatim u Review and Herald, January 5th, 1905, par. 13 i konačno poslednji put u Gospel Workers p. 518.2, 1915). Težina dokaza je protiv onih koji tvrde da je ovaj njen citat lažan.

„Hristos nije prestao da bude Bog kada je postao čovjek. Iako se On ponizio ljudskošću, Božanstvo je i dalje bilo Njegovo. Samo Hrist je mogao predstavljati Oca čovječanstvu, a ovo predstavljanje učenici su imali privilegiju da gledaju više od tri godine.“⁴⁰

„Veličina Božja se ne može izmjeriti niti shvatiti. I ta **doktrina koja poriče apsolutno Božanstvo Isusa Hrista, poriče i Božanstvo Oca; jer niko ne poznaje Sina osim Oca.**“⁴¹

„Hristos je bio Bog u suštini i u najvišem smislu. Bio je s Bogom oduvijek, Bog nad svima, blagoslovljen zauvijek.“⁴²

„Božanska priroda Hristova nije pretvorena u ljudsku prirodu, već su božansko i ljudsko sjedinjeni. **Hristos je bio Bog u tijelu;** u Njemu prebiva sva punoća Božanstva tjelesno da bi vršio principe koji upravljaju cijelim nebom.“⁴³

³⁷ Ellen G. White, Ms 194, 1898, December 1898, “True and False Gods; 25 Abiding in Christ”.

³⁸ Ellen G. White, Ms 141, 1908, Sermon, November 15th 1908, Healdsburg, California, “Lessons from John 15”.

³⁹ 11LtMs, Ms 25, 1896, par. 34.

⁴⁰ Ellen G. White, The Desire of Ages, page 663, “Let not your heart be troubled”

⁴¹ Ellen White, Review and Herald, 5th April 1906, “The Word made flesh”

⁴² Ellen White, Review and Herald, 5th April 1906, “The Word made flesh”

⁴³ Ellen G. White, Diary, July 4th 1891, Ms 43b 1891, Creation and the Sabbath

„Ime Boga, dato Mojsiju da izrazi ideju vječne prisutnosti, ovaj galilejski rabin je proglašio Njegovim. On je Sebe najavio kao samopostojanje, Onaj koji je obećan Izraelu, ‘čiji je izlazak bio od davnina, iz dana vječnosti.’ Mihej 5:2, margina.“⁴⁴

Konfuzija oko Hristove božanske i ljudske prirode

Postoji uska veza između trinitističkog učenja o Bogu i učenja o Hristovoj ljudskoj prirodi. Ne-trinitistički stav svakako će nas voditi ispravnom shvatanju Hristove ljudske prirode, kao što će i trinitarce njihov do pogleda koji su većinski usvojeni u hrišćanstvu.

Usvojivši dogmu o trojstvu, adventistički teolozi su došli dotle da razdvajaju Hristovu utjelovljenu ljudsku i božansku prirodu (jer Bog ne može umrijeti), od kojih je prva umrla na krstu, dok druga „nije“. Tako, prema njima, da je Isus sagrijeo, On kao čovjek ne bi mogao biti uskršnut ali Sin Božji ne bi umro niti bi to promijenilo trinitarsku strukturu Božjeg bića. Ove besmislene tvrdnje bi značile da „drugo lice Božanstva“ nikad nije ni napustilo Oca, čak ni kada se utjelovio, jer su, prema dogmi o trojstvu, oni „nerazdvojivi“. Dalja „logika“ ovih pretpostavki vodi nas zaključku da posle Hristovog uskrsenja na Nebu postoje dva Sina, jer onaj „božanski“ nije ni napuštao trojstvo.

Tako se među adventistima trinitarcima gaji i učenje da je Hrist samog sebe uskrsnuo, čemu je uveliko „kumovala“ i Ellen Vajt.

„Hristos nije prestao da bude Bog kada je postao čovjek. Iako se On ponizio ljudskošću, Božanstvo je i dalje bilo Njegovo. Samo Hrist je mogao predstavljati Oca čovječanstvu, a ovo predstavljanje učenici su imali privilegiju da gledaju više od tri godine.“⁴⁵

„Ime Boga, dato Mojsiju da izrazi ideju vječne prisutnosti, ovaj galilejski rabin je proglašio Njegovim. On je Sebe najavio kao samopostojanje, Onaj koji je obećan Izraelu, ‘čiji je izlazak bio od davnina, iz dana vječnosti.’ Mihej 5:2, margina.“⁴⁶

⁴⁴ Ellen G. White, The Desire of Ages, page 469. “The light of life”

⁴⁵ Ellen G. White, The Desire of Ages, page 663, “Let not your heart be troubled”

⁴⁶ Ellen G. White, The Desire of Ages, page 469. “The light of life”

„Da li se ljudska priroda Sina Marijinog promijenila u božansku prirodu Sina Božijeg? – Nije. Dvije prirode su bile misteriozno pomiješane u jednoj osobi – čovjeku Hristu Isusu. U Njemu je nastavala sva punoča Božanstva tjelesno. Kad je Hrist razapet, **Njegova ljudska priroda je umrla. Božanstvo nije potonulo i umrlo**; to bi bilo nemoćuće.“⁴⁷

„Onaj koji je rekao: ‘Ja polažem život svoj da ga opet uzmem’ [Jovan 10:17 KJV], izašao je iz groba u **život koji je bio u Njemu samom. Ljudska priroda [humanity] je umrla; božanstvo [diety] nije umrlo. U svom božanstvu Hrist je imao moć da raskine okove smrti.** On izjavljuje da ima **život u sebi samom** da oživi koga hoće.

Sva stvorena bića žive voljom i moći Božjom. Oni su primaoci života Sina Božijeg. Koliko god sposobni i talentovani, koliko god veliki njihovi kapaciteti, oni se nadopunjaju životom iz Izvora svega života. **On je izvor, vrelo života. Samo Onaj koji jedini ima besmrtnost**, koji prebiva u svjetlosti i životu, [mogao] je reći: ‘Imam moć da ga položim [svoj život], i imam moć da ga ponovo uzmem’ [stih 18. KJV]... Hrist je obdaren da daje besmrtnost. **Život koji je položio u ljudskoj prirodi, On je ponovo uzeo** i dao čovječanstvu...“⁴⁸

Pro-trinitarske izjave Elen Vajt

U spisima Elen Vajt nalaze se i izjave koje zvuče posve trinitarski:

„Tri sile Božanstva, Otac, Sin i Sveti Duh, obećali su da će biti njihova snaga i njihova efikasnost u njihovom novom životu u Hristu Isusu.“⁴⁹

„Djelo spasenja nije mala stvar, već toliko golema da se najviši autoriteti drže izraženom vjerom čovjeka. Vječno božanstvo – Otac, Sin i Sveti Duh – uključeno je u radnju koja je potrebna da se čovjeku pruži sigurnost.“⁵⁰

⁴⁷ Ellen G. White, Lt 280, 1904.

⁴⁸ Ellen G. White, That I May Know Him, p. 71.

⁴⁹ Australasian Conference Record 7/10/1907.

⁵⁰ Upward Look, 148.

„Otar, Sin i Duh Sveti, **tri sveta nebeska dostojanstvenika**, izjavili su da će ojačati ljude da savladaju sile tame. Sve nebeske pogodnosti su založene onima koji su svojim zavjetima krštenja sklopili savez s Bogom.“⁵¹

„U prisustvu Oca, Sina i Svetoga Duha, tri najviše sile u svemiru, obećavaju da će biti sa svakom dušom koja se trudi.“⁵²

„Tri sile Božanstva obećale su svoju moć da izvrše namjeru koju je Bog imao na umu kada je dao svijetu neizrecivi dar svog Sina.“⁵³

„Zlo se gomilalo vjekovima, i mogla ga je obuzdati i oduprijeti mu se jedino moćna sila Duha Svetoga, **treće osobe Božanstva**, koja će doći bez modifikovane energije, već u punoći božanske sile.“⁵⁴

Trinitarski falsifikati u prevedenim spisima Elen Vajt

Crkveni prevodioci i urednici djela Elen Vajt na našim prostorima takođe su falsifikovali i mijenjali neke rečenice kako bi kod čitalaca proizveli utisak da je Elen Vajt nedvosmisleno podržavala i vjerovala u trojstvo. Evo nekih primjera:

„Veran svome obećanju, **Član božanskog Trojstva**, proslavljen u nebeskim dvorovima, dao je od svoje punine svojim sledbenicima na Zemlji.“ (Vaspitanje, str. 84; izdanje iz 1980. godine)

Tačan prevod: „Vjeran svome obećanju, Božanstveni [eng. the Divine One], proslavljen u nebeskim dvorovima, dao je od svoje punoće svojim sledbenicima na Zemlji.“ {Ed 95.4}

„Opirali su se svakom **osvedočenju Duha Božjeg i odlučno odbili da se pokore Njegovim zapovestima.**“ (Hristove očigledne pouke)

Tačan prevod: „Opirali su se svakom *osvjedočenju Duha Božjeg*. Odlučno su odbili da se pokore *Božjim zapovijestima.*“ {COL 277.1}

„On [Ilija] je samo izgovorio riječi **koje mu je Sveti Duh, odgovarajući tako na njegovu snažnu veru dao da kaže.**“ (Poroci i

⁵¹ 5 Bible Commentary, 1110. (Manuscript 92,1901).

⁵² Southern Watchman 15/12/1908.

⁵³ EGW, 5 Review, 341.

⁵⁴ E.G. White, Letter 8, 1896. Takođe u *The Desire of Ages*, p. 671, 1898.

kraljevi)

Tačan prevod: „On je samo izgovorio riječi na koje ga je Duh Gospodnji pokrenuo, u odgovoru na njegovu tako snažnu vjeru.“ {PK 155.2}

„Kako je sadržajna ova molitva! Ona sadrži potrebe svih ljudi. Jedan do dva minuta je dovoljno za svaku običnu molitvu. Može se desiti da Duh Božji odredi neku naročitu molitvu, **u kojoj se skrušeno obraćamo Duhu** žedna duša čezne bolno za Bogom, dok se bori kao što je to Jakov činio i neće da se smiri bez nekog naročitog znaka sile Božje. Ovo je po volji Božjoj.“ (Svedočanstva za crkvu II)

*Tačan prevod: „Kako je sadržajna ova molitva! Ona sadrži potrebe svih ljudi. Jedan do dva minuta je dovoljno za svaku običnu molitvu. Može se desiti da Duh Božji odredi neku naročitu molitvu, *u kojoj se molba upućuje u Duhu*: žedna duša čezne bolno za Bogom, dok se bori kao što je to Jakov činio i neće da se smiri bez nekog naročitog znaka sile Božje. Ovo je po volji Božjoj.“ {2T 581.1}*

„Hristos im je obećao da će ih Duh Sveti, kad dođe u svojstvu Utešitelja, podsetiti na Njegove reči kao na zaboravljene istine. ‘On će vas naučiti svemu’, naglasio je Hristos, ‘i napomenuće vam sve što vam rekoh’ (Jovan 14,26).“ (Svedočanstva za crkvu VI)

Tačan prevod: „Hrist im je obećao da će im poslati Njegovog Duha, koji će ih podsjećati na Njegove riječi u njihovim mislima kao na zaboravljene istine. ‘Poučiće vas svemu,’ rekao je Hristos, ‘i podsjećić će vas na sve što sam vam govorio.’ (Jovan 14,26)“ {6T 248.3}

„Hristos, reč, jedinorodni od Boga, bio je jedno s večnim Ocem – jedno po prirodi, karakteru i namerama – jedino biće u celom svemiru koje je moglo ući u sve Božje savete i namere.“ (Velika borba)

Gornja izjava je jasna sama po sebi: 1) Hrist je jedinorođeni Božji Sin. 2) Bog Otac je nazvan vječnim, Sin je rođen, što znači da je u ličnosti imao svoj početak. 3) Hrist je jedno s Ocem po (božanskoj) prirodi, karakteru i namjerama; ne jedno u smislu dvojstva ili trojstva. 4) Hrist je JEDINO BIĆE u cijelom univerzumu koje je moglo ući u sve Božje savjete i namjere. 5) Lucifer je POSLE HRISTA imao najveći autoritet na Nebu. Međutim, prevodilac i urednici su se svojski potrudili

da to demantuju u fusnoti:

„Uloga i prisutnost Svetog duha se ovde podrazumevaju; pisac samo ističe ulogu Sina, koji je od večnosti jedno s Ocem, kao i Sveti Duh. **Adventisti, zajedno sa ostalim hrišćanima, veruju u Trojedinog Boga – i Boga Oca, Boga Sina i Boga Svetog duha.** – prim. prev.“

Čitalac se na ovo drsko negiranje eksplicitne i jasne izjave može samo zapitati „ko koga ovdje pravi ludim“.

SLIČNOSTI I RAZLIKE IZMEĐU DOKTRINE O TROJSTVU I RANIJIH ADVENTISTIČKIH VJEROVANJA

Neki mogu reći da kad su adventisti prihvatili da je Sveti Duh ličnost (na šta ih je navelo proučavanje spisa Elen Vajt), to je uspostavilo promjenu vjere, ali ovo nije doslovno istina. To zato što uporedo sa saznanjima o Bogu o Njegovom biću (značenja kako On postoji), oni su i dalje nastavili da vjeruju za Svetog Duha kao sveprisutnog Boga i Hrista. Izvjesno da nisu vjerovali da je on druga osoba kao Bog i Hrist i zato su se neki odvojili od njih. Prema njihovoj teologiji Sveti Duh je pripadao Bogu i Hristu.

Ukratko, adventisti su i dalje ostali netrinitarci kao što su uvijek bili, premda su sad govorili u terminima o tri žive ličnosti Božanstva (trio ličnosti ali ne Bog trojedin, trojstvo).

Ovo je izraženo u izjavi F.M. Vilkoksa iz 1913. godine:

„Za dobrobit onih koji bi možda željeli da saznaju detaljnije kardinalne karakteristike vjere koju drži ova denominacija, navećemo da adventisti vjeruju: 1. U božansko **Trojstvo**. Ovo **Trojstvo** se sastoji od **vječnog Oca**, ličnog, **duhovnog Bića**, svemoćnog, sveznajućeg, beskonačnog u moći, mudrosti i ljubavi; Gospoda Isusa Hrista, **Sina vječnog Oca**, kroz koga je sve stvoreno i kroz koga će se ostvariti spasenje otkupljenih vojski; Svetog Duha, treću osobu Božanstva, jedinu regenerativnu agenciju u djelu otkupljenja.“⁵⁵

Žilbert Valentin pronicljivo primjećuje na ovu izjavu:

„Iako je F.M. Vilkoks 1913. godine objavio u Pregledu da adventisti

⁵⁵ F.M. Wilcox, Review and Herald, Oct 9, 1913, p. 21.

vjeruju u božansko Trojstvo, **izjava izbjegava diskusiju o unutrašnjim trinitarskim odnosima**, navodeći da je Isus ‘Sin vječnog Oca’, a ne vječni Sin. (RH, 9. oktobar 1913, str. 21.) Poluarijanci kao što je Vošburn mogli su živjeti s tim.⁵⁶

Vilkoks je kasnije pokušavao da pravda izraze o Hristu kao „jednom istinitom Bogu“:

„Kada smo o Hristu govorili kao o ‘jednom i jedinom istinitom Bogu’, mislili smo da Ga suprotstavimo bogovima paganskog svijeta.“⁵⁷

Ako je ovo Vilkoks mislio, trebao je to reći. On to nije spomenuo u svom članku. Stoga je Vilkoks priznao:

„Taj izraz nije bio pravilno razjašnjen, pa je bio nesretan.“⁵⁸

Nakon izvinjenja, Vilkoks je nastavio objašnjavati ‘trojstvo’ za koje se zalagao (ono za koje je tvrdio da ga drži ASD). Evo šta je rekao:

„Prepoznajemo božansko Trojstvo, Oca, Sina i Svetoga Duha, svaki koji posjeduje jasnu i odvojenu ličnost, ali jednu po prirodi i svrsi, tako spojenu zajedno u ovoj beskonačnoj zajednici da o njima govoriti apostol Jakov kao o ‘jednom Bogu’. Jakov 2:19. **Ovo božansko jedinstvo je slično jedinstvu koje postoji između Hrista i vjernika, i između različitih vjernika u njihovom zajedništvu u Hristu Isusu.**“⁵⁹

Zapazite da je ovo pozivanje na Jakovljevu poslanicu 2:9 potpuno pogrešno. Niko od apostola, pa ni Jakov, nije vjerovao da postoji više nego jedan Bog u doslovnom smislu.

Nema osude od Elen Vajt

Kad je u pitanju Božanstvo, nijednom Elen Vajt nije rekla adventistima da grijese u svojim vjerovanjima. Nije rekla ni da su u krivu kad su odbacivali doktrinu o trojstvu. U stvari, nalazimo da je činila upravo suprotno. Drugim riječima, u vezi sa njihovim vjerovanjima Elen Vajt je podržavala pionire.

Na Generalnoj konferenciji 1905, Elen Vajt je podsjetila delegate

⁵⁶ Gilbert M. Valentine, W.W. Prescott, p. 285.

⁵⁷ F.M. Wilcox, Review and Herald, October 29 1931, p. 3, ‘Christ is Very God’

⁵⁸ Ibid.

⁵⁹ Ibid.

da im je Bog dao njihovu vjeru tako da nikad ne treba da se mijenja. Kazala je da se ta vjera držala svetom 50 godina.

„Uistinu naše je zajedništvo sa Ocem i Njegovim Sinom Isusom Hristom. Kroz cijelo Svetu spise govori se o Ocu i Sinu kao o dvije različite osobe. Nikada nećete čuti te ljude da nastoje učiniti Sina Božjeg ne-entitetom. On i Otac su jedno, ali su dvije ličnosti.“⁶⁰

„Nailaze pogrešna osjećanja u vezi sa ovim, i moraćemo svi da se suočimo sa njima.“⁶¹

„Hrist je jedno sa Ocem, ali Hrist i Bog su dvije različite ličnosti. Čitajte Hristovu molitvu u Jovanu 17 i shvatićete jasno iznijeto ovo pitanje.“⁶²

„Neka se ni jedan čovjek ne usudi da obara temelje naše vjere koji su nas načinili onim što jesmo.“⁶³

„Bog je vodio svoj narod korak po korak dok su ponori zablude na sve strane. Pod divnim vodstvom jasnog ‘Tako govori Gospod’ ustavljena je istina koja je izdržala probu. Kada ustanu ljudi u pokušaju da odvuku učenike za sobom, suočite ih sa istinama koje su okušane u ognju.“⁶⁴

„Oni koji pokušavaju da unesu teorije koje ruše stubove naše vjere a tiču se svetinje ili ličnosti Boga i Hrista, djeluju kao slijepci. Oni žele da unesu nesigurnost i da prepuste narod Božji nasumičnom lutanju bez kompasa.“⁶⁵

Kroz vrijeme na koje se poziva Ellen Vajt (1855-1905), utvrđena

⁶⁰ Ellen G. White to the delegates at the 1905 General Conference of Seventh-day Adventists, Takoma Park Washington D. C., May 25th 1905 Review and Herald 13th July 1905, ‘Lessons from the first Epistle of John’.

⁶¹ Ibid.

⁶² Ellen G. White to the delegates at the 1905 General Conference of Seventh-day Adventists, Takoma Park Washington D. C., May 19th 1905, Review and Herald, June 1st 1905, ‘The Work in Washington’.

⁶³ Ellen G. White to the delegates at the 1905 General Conference of Seventh-day Adventists, Takoma Park, Washington D. C., May 24th 1905, “A Warning against False Theories,” MR 760.

⁶⁴ Ibid.

⁶⁵ Ibid.

denominacijska vjera bila je ne-trinitistička. Prošle su decenije dok se promjena nije desila. Denominacijska vjera nije se promijenila preko noći.

Čudno shvatanje – ili ne?

Mnogim adventistima koji preferiraju trojstvo, vjerovatno se čini neobično da niti jednom Elen Vajt nije rekla pionirima da griješe u odbacivanju doktrine o trojstvu. Ovo zato jer oni vjeruju da je ona sama prihvatala trojstvo. Nasuprot tome, ne-trinitarci nisu iznenadeni njenim čutanjem. Oni vjeruju da je ona, kao i svi drugi adventisti pioniri, bila ne-trinitarac.

Jedan broj adventističkih vodećih pionira su bili odlučni antitrinitarci, što znači da su govorili direktno protiv doktrine o trojstvu. Među njima su Džozef Bejts, Džejms Vajt, Džon N. Lafboro, Džon N. Endruz, Urija Smit, R. F. Kotrel, Merit E. Kornel, S.N. Haskel, Dž. H. Vagoner, itd. I nikad Elen Vajt u njihovim napadima ovog učenja nije rekla da griješe.

Čak i u poznim godinama, Elen Vajt je i dalje držala da su, kad su u pitanju Bog i Hrist, vjerovanja adventističkih pionira bila ispravna. Svakome ko želi da razumije istinu u vezi sa tekućom debatom o trojstvu među adventistima sedmog dana, ovo bi trebalo da bude ključna primjedba.

Iako je Elen Vajt imala spekulativnih izjava koje zvuče trinitarski, posebno u knjizi *Čežnja vjekova*, čini se da ipak nije postala trinitarka. Ovo je jedan od razloga zašto je u vrijeme kad je umrla 1915. Adventistička crkva još uvijek pretežno bila netrinitistička denominacija.

Stav Džejmsa Vajta

Džejms Vajt je pokrenuo izdavačko djelo. U stvari, on je to radio sve do svoje smrti 1881. godine, za 33 godine nakon što mu je povjerena ta dužnost, što znači da je to bilo njegovo životno djelo. Takođe je tačno da tokom njegovog života, bilo u knjigama ili časopisima, u svemu što je ikad štampano, nalazili su se i pogledi koji su bili ili antitrinitistički ili ne-trinitistički.

Tako je bilo i posle njegove smrti. Sve što je ikad štampano

uključuje ove dvije navedene grupe. To se nastavilo sve do smrti Elen Vajt (1915) pa čak i posle.

Međutim, čini se da adventisti, pa ni sam Džejms Vajt, nikada nisu u potpunosti reformisali svoja vjerovanja o Božanstvu unutar biblijske eksplicitne nauke o JEDNOM BOGU. To otkriva sledeća izjava Džejmsa Vajta: „Adventistički stav prema Hristovom božanstvu **veoma je sličan stavu trinitaraca**, tako da tu nema razmimoilaženja... Međutim, ipak preporučujemo da ne bude neslaganja između ove dvije grupe. Razlika između nas je takve prirode, da nam je zajedničko široko polje rada sa onima koji se razlikuju od nas po pitanju temelja od kojih zavisi sudbina svijeta koji je ogrezao u porocima, da zato adventisti sedmog dana i baptisti sedmoga dana ne mogu da dozvole neslaganje po pitanju doktrina koje ni jedni ni drugi ne smatraju testom hrišćanskog karaktera. Obje grupe treba da obave poseban posao. Neka Bog blagoslovi obje grupe u svim njihovim naporima da ovo ostvare.“⁶⁶

POSTOJI LI RAZLIKA IZMEĐU ADVENTISTIČKOG I KATOLIČKOG TROJSTVA?

Postoje dva sastavna faktora doktrine o trojstvu. To su ‘trojstvo’ i ‘jednost’. Kao što je Pol Petersen napisao (katedra za religiju i profesor hebrejske Biblije, Univerzitet Endruz):

„Ključni elementi doktrine o Trojstvu su jednost i posebnost. Otac, Sin i Sveti Duh su jedno, ali troje. Da bi se izrazilo ovo uvjerenje, u upotrebu su ušle riječi i izrazi koji se ne koriste eksplicitno u Bibliji. Jedinstvo Boga isповijedamo tvrdeći da je Bog jedan u biću; posebnost koju priznajemo učenjem da postoje tri osobe... Bog je jedan, ali to jedno ime, Ha-Šem, dijele trojica (vidi: Matej 28:19). ‘JEDNO BIĆE’ ali tri osobe je jezik koji koristimo.“⁶⁷

Dok se svi trinitarci slažu oko ovog ključnog koncepta „jedan, a opet tri“, unutar trinitizma mogu postojati značajne varijacije od jedne

⁶⁶ James White, Review and Herald, October 12, 1876. p. 116.

⁶⁷ Paul Petersen, Andrews University “God in Three Persons – in the New Testament,” pg. 3, 23, Biblical Research Institute Release, May 2015.

denominacije do druge ili čak varijante unutar svake denominacije. Međutim, postoje i unutar adventizma dvije glavne značajne varijacije, nome triteistička i ortodoknsa varijanta.

Uopšteno govoreći, postoje tri glavne kategorije razumijevanja trojstva:

1. Konsupstancialno trojstvo. – Ova verzija trojstva je okarakterisana kao jedno božansko „Biće“, koje se sastoji od tri „Osobe“, koje dijele jednu nedjeljivu (nepodijeljenu) supstancu (katoličko/pravoslavno trojstvo i mnoge teološke klase crkve ASD koji su pod velikim uticajem evanđeoskih autora bi spadali u ovu kategoriju). („Jedno biće“ = „3 osobe“; razlikuje se „biće“ i „osoba“). Štaviše, konsupstancialno trojstvo takođe tvrdi da trojedini Bog nema tjelesni oblik: „Ljudski rod je stvoren ‘na [Božju] sliku i priliku’ (ref. Post. 1:26). Iz konteksta Postanja 1, znamo da se ova ‘slika i prilika’ ne odnosi na tijelo čovjeka jer Bog nema tijelo. Zaista, božanska priroda ne može biti tjelesna ili materijalna jer u Bogu ne može postojati moć kakva je inherentna tijelima, tako da se ova ‘slika i prilika’ mora odnositi na naše više sposobnosti ili operacije intelekta i volje.“⁶⁸

2. Modalističko trojstvo. – Ova verzija trojstva se sastoji od tri modusa ili uloge koje zauzima jedna božanska individua u kojoj se jedan Bog manifestuje ili otkriva na tri različita načina, bez različitih i koegzistirajućih osoba u božanskoj prirodi (tj. Otac je Isus, Otac je Sveti Duh, itd.; ista osoba djeluje na tri različita načina).

3. Triteističko trojstvo. – „Trojstvo“ se sastoji od tri različite, samonastale božanske „osobe“, ali „osobe“ se shvataju kao pojedinačna Bića; koji svi imaju istu moć, istu prirodu, namjeru, itd. i pošto se slažu u svemu što rade, za njih se kaže da su „jedan Bog“, a ne da sva trojica čine jedno Biće. (Većina adventista sedmog dana trinitaraca bi spadali u ovu kategoriju, ali adventistički skolari se prvenstveno drže konsupstancialne raznolikosti unutar adventizma.)

„Postojali su neki koji su vrlo rano pretvorili doktrinu o Trojstvu u triteizam, i, umjesto tri božanske osobe pod ekonomijom

⁶⁸ <https://www.catholic.com/magazine/online-edition/explaining-the-trinity>

Oca, Sina i Svetoga Duha, doveli su tri kolateralna, koordinisana i samonastala bića, čineći ih tri absolutna i nezavisna principa, bez ikakvog odnosa Oca ili Sina, što je najprikladniji pojam tri boga. I nakon što su izvršili ovu promjenu u doktrini o Trojstvu, izvršili su još jednu promjenu odgovornu za to u formi krštenja.“⁶⁹

Uopšteno, adventistički trinitarci su od Svetog Duha napravili treće „Biće“ koje je u suštini ista Osoba/Biće kao Otac i Sin, do te mjere da bi bilo koji od njih mogao zamijeniti uloge i ne bi bilo nikakve razlike. Otac je mogao preuzeti ulogu Sina, Sin je mogao preuzeti ulogu Duha, Duh je mogao preuzeti ulogu Oca, itd. Ovo se razlikuje od doktrine o Trojstvu koju podučavaju druge crkve, koja čvrsto izjavljuje da su Otac, Sin i Sveti Duh tri „osobe“ unutar JEDNOG „bića“. Dakle, trinitarci (kao i katolici) uglavnom poučavaju tri osobe koje čine jedno biće, dok većina adventista sa visokim rangom uopšteno podučava tri „bića“ koja su upoređena sa 3 pojedinačna božanska bića koja pripadaju jednoj porodici, dok se službeni stav crkve ASD približava ortodoksnom trojstvu.

Iz Osnovnih vjerovanja Adventističke crkve, čitamo vjerovanje br. 2: „Postoji jedan Bog: Otac, Sin i Duh Sveti, jedinstvo tri suvječne Ličnosti. Bog je besmrтан, svemoćan, sveznajući, iznad svega i uvijek prisutan. On je beskonačan i izvan ljudskog poimanja, a ipak poznat kroz Njegovo samootkrivanje. Bog, koji je ljubav, zauvijek je dostojan obogažavanja i služenja od strane čitave tvorevine. (Post. 1:26; Pnz. 6:4; Isa. 6:8; Mat. 28:19; Jvn. 3:16; 2 Kor. 1:21, 22; 13:14; Ef. 4:4-6; 1 Pet. 1:2)“

U vjerovanju br. 6 nalazimo: „...Ovo jedinstvo ima svoj izvor u jedinstvu trojedinog Boga, koji nas je usvojio kao svoju djecu...“

Primjetno je da ove izjave izbjegavaju elaboraciju prirode Božje vječnosti; niti se govori o tome kako je jedan Bog Otac, Sin i Duh Sveti, niti o prirodi jedinstva među njima.

„Jedan Bog“, barem kako je to izraženo u ASD Fundamentalnim vjerovanjima, nije brojčano pojedinačno lično Biće, već Biće koje je „JEDINSTVO tri vječne Osobe“. Obratite pažnju na to kako se

⁶⁹ Antiquities, b. 11, chap. 3, § 4. Quoted by J. H. Waggoner, Signs of the Times, January 27, 1881, p. 40.

zamjenice u jednini, „On“ i „Njegov“, koriste za opisivanje ovog „Jednog Boga“. Ipak ovo „Jedno Božje biće“ se sastoji od 3 različite Osobe (Oca, Sina i Svetog Duha).

Šest glavnih zamjerki na sadašnju adventističku doktrinu o Trojstvu

1. Definiše „jednog Boga“ u Bibliji samo kao „jedinstvo“. Jedan Bog Biblije stoga nije numerički jedinstveno lično Biće, već je složeni entitet (ili komitet) sastavljen od tri različite, koegzistirajuće Osobe (Otač, Sin i Sveti Duh) i na taj način ne dozvoljavaju Boga Oca kao Jednog pravog Boga (Jovan 17:3, 1. Korinćanima 8:6, itd.) u Bibliji u isključivom smislu.

2. Poriče Hristovo pre-inkarnirano (ontološko) začeto sinovstvo i smatra ga volonterizmom ili metaforom ili proizvoljno zamjenljivom igrom uloga. Prema ovom gledištu, Hristovo sinovstvo se priznaje samo u svjetlu Njegovog inkarniranog rođenja ili Njegovog uskrsenja, pri čemu se titula „Sin Božji“ pripisuje samo u proleptičkom, soteriološkom ili metaforičkom smislu. Shodno tome, „začeto“ (μονογενής monogenes) je definisano kao „jedinstveno“ i NE u ontološkom smislu. Ovo afektivno postavlja adventiste uz bok neprijatelju u zatamnjivanju Hristovog sinovstva (1. Jovanova 2:22) i potkopava jevandeoski narativ kao pretvaranje.

3. Poriče ili zamagljuje sveprisutnost Oca i Sina definisanjem svetog Duha samo kao potpuno odvojene individue, a ne da je to Duh Oca i Sina. Prema ovom obrazloženju, budući da će Hrist zauvijek zadržati svoju ljudsku prirodu, on je izgubio svoju sveprisutnost. Sa ovog gledišta, sav posao koji se radi u naše ime ovdje na zemlji sada se obavlja zamjenski preko nekog drugog osim Hrista. Ovo potkopava same napore koje trinitarci ulažu da podrže integritet Hristovog božanstva insistarajući na Hristovom „nerođenom“ (bez početka) postojanju. Nadalje, ovo potkopava puni opseg Hristove posredničke službe tako što afektivno pravi dva posrednika.

4. Drži da sve tri Božanske osobe imaju nezavisan izvor života. Ovo postavlja ozbiljna pitanja o Izvoru života. Pošto postoji više izvora života, čiji je to život koji održava sve Božje stvorenje? Čiji život primamo? Da li je to Očev, Sinov ili Duhov?

5. Integritet Hristove smrti i uskrsenja je u velikoj mjeri ugrožen postulacijom ideje da je Hristova božanska priroda nezavisno besmrtna i nezavisna od Njegove ljudskosti. Ako postoje tri odvojena, samonastala božanska života, od kojih je svaki odgovoran za svoje vlastito božanstvo, ili ako je suština božanstva neodvojiva od njegovih osoba, onda ne može biti božanska strana Hrista koja je umrla, već samo ljudska. Stoga je prvobitni božanski život bio netaknut. U tom slučaju, niko od Trojice, kako su prvobitno postojali, zapravo nije umro. Urođeni život Druge osobe Trojstva (Isusa) nikada nije bio ugrožen. On se nije suočio sa stvarnim, vječnim rizikom za svoj život. I ako je Isus imao svoj vlastiti odvojeni božanski život, njegova smrtna ljudskost bi moralo biti odvojena od njegovog vlastitog besmrtnog božanstva da bi moglo umrijeti. Ali ovo bi porazilo cijelu svrhu utjelovljenja. Utjelovljenje je ključ pomirenja. Božanska misija u ljudskom tijelu sjedinjuje čovjeka s Bogom. Samo tako se može izvršiti pomirenje. Ali podijeliti Isusa na krstu na dvije odvojene prirode negira učinak utjelovljenja.

6. Iznošenje vanbiblijskih tvrdnji čini se testom zajedništva. Time se dovodi u pitanje prikladnost zahtijevanja doktrinarnih zaključaka koji nisu eksplisitno navedeni u Bibliji, čak ni implicirani, ako izuzmemo trinitarske interpolacije i neke namjerno protrinitarski prevedene stihove u Biblijama pod kontrolom crkava. Imajte na umu da je doktrina o Trojstvu ljudski pokušaj da se sintetizuje učenje Biblije o prirodi Boga kao sastavljene od tri jednake, su-vječne osobe ili bića iste supstance. Dakle, pitanje koje postavljamo glasi: da li je ispravno nametnuti tu sintezu članovima crkve i disciplinovati one koji se savjesno ne slažu s crkvenim obrazloženjem, iako ti članovi prihvataju sve što Biblija zapravo kaže?

Sve ovo otkriva konfuziju koja postoji unutar adventizma u pogledu toga da li oni vjeruju ili ne u jednog Boga sastavljenog od tri osobe ili u tri božanska bića ili u jedno božansko biće koje nazivaju jednim Bogom sastavljenim od 3 osobe/bića.

Implikacije Trojstva prema učenju Adventista sedmog dana

Ova dogma u suštini uči da Otac i Hrist igraju proizvoljno određene

uloge, da je Isus samo metaforički Sin, a ne pravi Sin Božji. Nadalje, uloga svakog člana može biti zamjenjiva i stvar je pukog odabira:

„Vječno Hristovo sinovstvo: Hrist je vječni Sin Božji. Pavle je napisao da ‘kada je došlo vrijeme, Bog je poslao svog Sina, rođenog od žene’ (Gal. 4:4). Hristos je bio Sin Božiji prije nego što je rođen od žene. Preko postojećeg Sina, Bog je ‘načinio svemir’ (Jev. 1:2). Međutim, Hristovo sinovstvo je jedinstveno. Vjernici su duhovno rođeni od Boga kao djeca Božja, ali Sin nikada nije opisan kao duhovno rođen od Boga; On je Sin, koji je došao direktno od Oca (Jovan 16:28). On ima život u sebi i jedno je sa Ocem po volji (Jovan 14:31; 15:10), karakteru (Jovan 14:8-11), namjeri (Jovan 15:16; 16:15; 17:4-8), i prirodi (Jovan 8:58). Ipak, On je druga osoba. Bavimo se metaforičkom upotrebom riječi ‘sin’.“⁷⁰

„Bavimo se metaforičkom upotrebom riječi ‘sin’... Ne postoji biblijska potpora vječnom rađanju Sina od Oca. Sin je došao od Boga, ali nije stvoren od Njega. Slika [ljudskog] oca i sina ne može se doslovno primijeniti na božanski odnos Otac-Sin unutar Božanstva. Sin NIJE prirodni, doslovni Očevo Sin. Prirodno dijete ima početak, dok je unutar Božanstva Sin vječan. **Pojam ‘sin’ koristi se metaforički kada se primjenjuje na Božanstvo.** Ovo prenosi ideje o razlikovanju osoba unutar Božanstva i jednakosti prirode u kontekstu vječne, ljubavne veze.“⁷¹

„Isusovo sinovstvo, međutim, **nije ontološko, već funkcionalno.** U planu spasenja svaki član trojstva je **prihvatio posebnu ulogu.**“⁷²

„Zamislite situaciju u kojoj je Biće koje smo spoznali kao Boga Oca došlo da umre za nas, a Onaj koga smo upoznali dok je Isus ostao na nebu... **Ništa se ne bi promijenilo** osim što bismo zvali Svakog imenom koje sada koristimo za Drugog.“⁷³

⁷⁰ A Question of Sonship by Angel Manuel Rodriguez (Seventh-day Adventist theologian and director of the Adventist Biblical Research Institute). [Link](#).

⁷¹ Ibid; Also published on Adventist World November 2015, p. 42.

⁷² The Trinity in Scripture by Gerhard Pfandl, Biblical Research Institute, Silver Spring, MD. June 1999.

⁷³ Roy Adams, Adventist Review associate editor, Sabbath School Bible Study Guide, Lesson for April 10, 2008.

„U potpunosti Njihovom vlastitom inicijativom, **Božanstvo je u-redilo da jedan među njima postane ljudsko biće**. Oni su to učinili kako bi nam (1) pružili našu zamjenu i Jemstvo, (2) učinili Božje puteve jasnim, (3) vratili nas u naše savršenstvo prije grijeha i (4) riješili raspravu o Božjoj pravdi. U precizno pravo vrijeme i na pravi način, tri člana Božanstva sproveli su u djelo plan koji su osmislili prije nego što je svijet stvoren. Predali su dio sebe – Božanskog Sina – da postane Spasitelj svijeta.“⁷⁴

„Evandeoski nalog nalaže da se predane duše krste u ime Oca, Sina i Svetoga Duha. Apostolski blagoslov navodi troje i prvo imenuje Hrista. Pavle obično stavlja Boga Oca na prvo mjesto, ali ovdje je obrnuto. Za mene **ovo je značajna zamjenljivost članova Božanstva** jer su oni jedno u djelovanju i namjeri.“⁷⁵

„Iz Svetog pisma se može **zaključiti** da, kada je Božanstvo izložilo plan spasenja **u nekom trenutku u prošlosti vječnosti, ono je takođe zauzimalo određene pozicije ili uloge** da sprovedu odredbe tog plana.“⁷⁶

„U Božjem predznanju i velikoj ljubavi, takva odredba je već bila napravljena. Plan spasenja bio je obuhvaćen savezom koji su sklopile Tri Božanske osobe, koje su podjednako posjedovale attribute Božanstva. Da bi iskorijenili grijeh i pobunu iz svemira i vratili harmoniju i mir, jedno od božanskih bića je prihvatilo, **i ušlo u ulogu Oca**, drugo **ulogu Sina**. Preostalo božansko biće, Sveti Duh, takođe je trebalo da učestvuje u sprovоđenju plana spasenja. **Sve ovo se desilo prije nego što su se grijeh i pobuna objelodanili na nebu.**“⁷⁷

„**Prihvatanjem uloga** koje je plan podrazumijevao, **Božanska bića** nisu izgubila nijednu od moći Božanstva. U pogledu njihovog vječnog

⁷⁴ Our Wonderful God, Adult Sabbath School Bible Study Guide, 4th Quarter 1998, Principal Contributor: Edwin R. Thiele.

⁷⁵ J.R. Spangler Review & Herald, Oct. 21, 1971, “I BELIEVE in the Triune God.”

⁷⁶ Pastor Frank B. Holbrook, Signs of the Times, July 1985, ‘Frank Answers’ (also These Times, our Times, June 1st, 1981).

⁷⁷ Gordon Jenson (President of Spicer Memorial College, Pune, India, “Jesus, the Heavenly Intercessor”, Adventist Review, Oct. 31, 1996.

postojanja i drugih atributa, bili su jedno i jednaki. Ali što se tiče plana spasenja, postojala je, na neki način, pokornost od strane Sina Ocu.“⁷⁸

„Nije li sasvim očito da problematični tekstovi postaju problemi tek kada se pretpostavi isključivo bukvalno tumačenje izraza kao što su ‘otac’, ‘sin’, ‘prvorodeni’, ‘jedinorodeni’, ‘rođeni’ i tako dalje? Nije li takva doslovnost protivna uglavnom figurativnom ili metaforičkom značenju koje biblijski pisci koriste kada govore o osobama Božanstva? Može li se zaista reći da su biblijski pisci mislili na izraze kao što su ‘jedini pravi Bog’ i ‘jedan Bog Otac’ kako bi isključili potpuno božanstvo Sina, Hrista Isusa?“⁷⁹

„Odnos Otac i Sin u Novom zavjetu uvijek se mora shvatiti u svjetlu događaja iz Betlehema. Jedino dijete rođeno na ovom svijetu sa božanskim, a ne ljudskim ocem je Isus. Naziv ‘sin’ se odnosi na Njegov ulazak u vrijeme i nimalo ne poriče Njegovo vječno porijeklo. U Starom zavjetu postoje reference na ‘sinovstvo’, ali one su uvijek u iščekivanju utjelovljenja.“⁸⁰

Napomena: Ovdje se naglašava da odnos ‘Otac-Sin’ nema primjenu na Hristovu pre-egzistenciju. To jest kaže se da je to samo terminologija koja je primjenljiva na događaj utjelovljenja.

„Dok su tri božanske osobe jedno, **oni su preuzeли različite uloge ili pozicije** u Božanskom djelu stvaranja, otkupljenja i upravljanja univerzumom s puno ljubavi. Otac je preuzeo sveukupno vođstvo, Sin se podredio vođstvu Oca, a Duh je dobrovoljno podređen i Ocu i Sinu.“⁸¹

Trinitarci adventisti sedmog dana otvoreno poučavaju nerođenost. To jest, kažu da pre-inkarnirani Sin Božiji nije rođen. U stvari, neki čak kažu da On nije bio Sin u svom pre-inkarniranom postojanju, već da je imao titulu Sina samo u proleptičkom, spasonosnom smislu – anticipaciji budućeg ispunjenja.

Pokretačka ideja koja stoji iza ove teologije dolazi iz misli da

⁷⁸ Ibid.

⁷⁹ Woodrow Whidden, The Trinity, ‘Biblical objections to the trinity’ p. 106, 2002.

⁸⁰ J. R. Hoffman, Seventh-day Adventist Minister, Ministry Magazine article ‘Is Jesus Jehovah God?’ June 1982 page 24.

⁸¹ The Trinity, p. 243.

božansko biće mora postojati bez početka i stoga prema ovom gledištu, svaki kompromis o vječnom postojanju Sina omalovažava integritet Hristovog božanstva, itd. Ovo je, međutim, velika ironija, jer biblijska afirmacija Hristovog božanstva utvrđuje se samom činjenicom da je Hristos rođen od svog Oca (Jvn. 5:18). Hrist je božanski kao i njegov Otac jer je Sin Božiji!

Trinitarci drugih uvjerenja (npr. anglikanci, rimokatolici, metodisti, prezbiterijanci) takođe poništavaju Njegovo rođenje, ali ne tako otvoreno. Kažu da je iskustvo pre-utjelovljenog Sina Božjeg bilo i još uvijek je „vječno generisanje“ (rađanje). Međutim, zbog pretpostavke da su tri osobe Božanstva jedno nerazdvojno ujedinjeno Božje biće, oni to obe-smišljavaju jer, da bi održali ovo jedno trojedino Božje biće, čine ga bezličnim. Dakle, sve je to misticizam ili spiritualizam kako bi to nazvali rani adventistički pioniri i time uništava integritet slike i obličja doslovnih ličnosti i Oca i Sina.

„Nažalost, mnogi naivni adventisti ne shvataju ni šta njihova crkva uči. Oni ne shvataju da doktrina o Trojstvu zapravo tvrdi da su Otac, Sin i Sveti Duh tri jednakе, su-vječne osobe/boga sa 3 različite ličnosti, a ipak nisu tri odvojena bića, već jedno biće (barem ovako je to zvanično artikulisano). Većina članova adventista, međutim, insistira na tome da vjeruju u nešto drugačije od onoga što crkvena doktrina zapravo uči. Većina vjeruje da postoje tri Svemoćna bića sa različitim ličnostima koja imaju potpuno isti autoritet i moći i da su svi živjeli cijelu vječnost. Za svu trojicu se kaže da su jedan Bog, jer se slažu u svemu što rade – a ne da čine jedno biće. Prema ovom vjerovanju (takođe suprotnom Svetom pismu i trebalo bi ga tumačiti kao neki oblik tri-teizma, a ne trojstva), ova tri božanska bića (bogovi) su odlučila davno, u svrhu spašavanja čovječanstva, da djeluju u tri različita uloge. Jedan bi ušao u spisak kao Otac, jedan kao Sin, a jedan bi radio kao Sveti Duh, itd.

Pretpostavka prihvaćena kao činjenica od strane Crkve

Međutim, gdje se u Svetom pismu može naći takva ideja? Odgovor je, ne može se naći. To je zato što je nema. To je čista pretpostavka

(filozofska spekulacija). Zbog toga je doktrina o trojstvu samo pretpostavljena doktrina. To je čak i propisno priznato u adventističkom vlastitom denominacijskom teološkom priručniku:

„Koncept Trojstva, odnosno **ideja da je Troje jedno, nije izričito izražena, već se samo prepostavlja.**“⁸²

Evo šta piše na službenoj web stranici crkve:

„Adventistima su dovoljne jasne **aluzije** Biblike [ne eksplisitno navedene] na Trojstvo.“⁸³

Još jedan ugledni adventistički teolog kaže:

„Uloga trojstva u doktrini o Bogu uvijek pokreće pitanja. Jedan od razloga je taj što se sama riječ ne pojavljuje u Biblijici, **niti postoji bilo kakva jasna izjava te ideje.** Ali Biblijica je postavila teren za njenu formulaciju, a koncept predstavlja razvoj biblijskih tvrdnji i koncepata. **Tako da iako učenje o Trojstvu nije dio onoga što sama Biblijica kaže o Bogu, to je dio onoga što crkva mora da kaže** da bi zaštitila biblijski pogled na Boga.“⁸⁴

„Nagovještaje ove doktrine možemo pronaći u Starom zavjetu i preliminarne izraze u Novom.“⁸⁵

Opet, ovo je priznanje da se doktrina o trojstvu ne može naći u Svetom pismu. Sve što se tamo može naći, prema Rajsovim riječima, su „nagovještaji“ i „preliminarni izrazi“.

Nakon što je citirao nekoliko odlomaka koji govore o Ocu, Sinu i Svetom Duhu, isti autor je napisao:

„Kao što ovi odlomci pokazuju, ideja o trojstvu ima presedan u Biblijici, iako se tamo ne može naći punopravna doktrina o Trojstvu.“⁸⁶

Druga zvanična crkvena publikacija ASD bilježi:

„Za razliku od neznabožaca okolnih naroda, **Izrael je vjerovao da**

⁸² Fernando L. Canale, The Handbook of Seventh-day Adventist Theology, Seventh-day Adventist Encyclopaedia, Volume 12, page 138, ‘Doctrine of God’.

⁸³ <https://adventist.news/news/the-trinity>

⁸⁴ Richard Rice, The Reign of God, An Introduction to Christian Theology from a Seventh-day Adventist Perspective’, page 89, ‘A constructive proposal’, 1985.

⁸⁵ Ibid.

⁸⁶ Ibid.

postoji samo jedan Bog (Pnz. 4:35; 6:4; Isa. 45:5; Zah.14:9). Novi zavjet stavlja isti naglasak na jedinstvo Boga... Ovaj monoteistički naglasak nije u suprotnosti s hrišćanskim konceptom trojedinog Boga ili Trojstva – Oca, Sina i Svetoga Duha; nego potvrđuje da ne postoji panteon raznih božanstava. Iako Stari zavjet **ne uči izričito da je Bog trojedin, aludira na množinu unutar božanstva...** Iako Božanstvo nije jedno po osobi, Bog je jedan po namjeri, umu i karakteru. Ovo jedinstvo ne briše različite ličnosti Oca, Sina i Svetog Duha. Niti odvojenost ličnosti unutar Božanstva ne uništava monoteistički stav Svetog pisma, da su Otac, Sin i Sveti Duh jedan Bog.“⁸⁷

Časopis *Adventist Review* od 30.07.1981. Specijalno izdanje o biblijskim doktrinama. – Trojstvo je objašnjeno godinu dana nakon što je izglasano kao zvanična doktrina crkve (što je bilo 1980; prvobitno se sastojalo od 27 osnovnih vjerovanja). U njemu se navodi:

„Iako nijedan odlomak iz Svetih pisama ne navodi formalno doktrinu o Trojstvu, biblijski pisci je pretpostavljaju kao činjenicu... Samo vjerom možemo prihvati postojanje Trojstva.“ (str. 4)

Neki u crkvi kažu da se Trojstvo izričito poučava.

„Novi zavjet nema nikakvu eksplicitnu izjavu o Trojstvu – osim 1. Jovanova 5:7, koja je odbačena kao srednjovjekovni dodatak tekstu – ali dokazi o Trojstvu su neodoljivi.“⁸⁸

„Izričito u Novom zavjetu, implicirano u Starom, doktrina o Trojstvu je fundamentalna za adventističku vjeru.“⁸⁹

„Unutarnji dokazi dolje navedeni, međutim, ukazuju da se Trojstvo može uzdici do nivoa eksplicitnog u Starom zavjetu.“⁹⁰

Varijante vjerovanja o Trojstvu unutar Adventističke crkve

Ovdje je vrijedno spomenuti da se svi sadašnji adventistički

⁸⁷ Seventh-day Adventists Believe. A Biblical Exposition of 27 Fundamental Doctrine, 1988. R & H, pp 22-23.

⁸⁸ Dennis Fortin.

⁸⁹ R. Allan Anderson, Review and Herald, September 8th 1983, ‘Adventists and the trinity’.

⁹⁰ Systematic Theology God as Trinity, Norman Gulley, p. 26.

naučnici o doktrini trojstva ne slažu oko ove teme i da postoje značajne varijante unutar crkve; ispod je lista od 9 značajnih varijanti.

1) Sadašnji ASD naučnici se ne slažu oko toga da li je doktrina o trojstvu eksplisitna u Biblijci.

2) Trenutni trinitarizam ASD nije saglasan oko toga koliko ima božanskih bića – tri bića ili jedno biće?

3) U skladu sa katoličkim trojstvom ili različito „adventističko“ Trojstvo?

4) Zamjenjive uloge ili ne?

5) Bog ima tijelo ili je Bog bez obličja?

6) Bog Otac je glava nasuprot tezi da ne postoji poglavarstvo kada je u pitanju Božanstvo.

7) Sin Božji?

8) Sveti Duh je Duh Božji i Duh ili Hristov nasuprot tezi da Sveti Duha nije Duh Božji ili Duh Hristov.

9) Odvojivi i na taj način sposobni za umiranje zauvijek ili Nerazdvojni i stoga nesposobni za umiranje?

Neki unutar Crkve priznaju doktrinarni sklad s rimokatolicima

Godine 2000. u dokumentu koji je pripremio Džordž V. Rid (direktor Instituta za biblijska istraživanja 1984–2001) uključena je sledeća izjava: Kratak pregled istorije i doktrina crkve ASD. Pripremljen za dijalog sa predstavnicima Rimokatoličke crkve (u posjeti univerzitetu Endruzu):

„Božja priroda. Čitanje gornjih izjava pokazaće da su s obzirom na njihovu doktrinu o Bogu Adventisti sedmog dana u skladu s velikim izjavama vjere hrišćanskog svijeta, uključujući Apostolski simbol vjerovanja, Nikeja (325) i dodatnu definiciju vjere koja se tiče Duha Svetoga u Carigradu (381).“⁹¹

Napomena: Šta je „kredo u vezi sa Svetim Duhom postignut u Konstantinopolju (381) kao što je gore navedeno? „Carigradski sabor je

⁹¹ Seventh-day Adventists: A Brief Introduction to Their Beliefs, Biblical Research Institute ([link](#)).

takođe konačno proglašio Trinitarsku doktrinu o jednakosti Duha Svetoga sa Ocem i Sinom.“⁹²

„Crkve članice **Svjetskog vijeća crkva i adventista sedmoga dana** slažu se o osnovnim članovima hrišćanske vjere kako je iznosheno u tri drevna simbola (Apostolicum, NICAENONONSIUM-CONSTANT). Ovaj sporazum dolazi do izražaja u **nekvalifikovanom prihvatanju učenja o trojstvu** i Dvije prirode.“⁹³

„...**Katolička strana prepoznaće** u dokumentu hristocentrični karakter naših vjerovanja, a naročito **naše vjerovanje u Trojstvo**, kao i eklisiološki identitet Crkve, status potvrđen aktom poljskog parlamenta. S naše strane, govorili smo o potrebi da promijenimo stavove prema našoj denominaciji i prepoznali otvorenost Katoličke crkve, posebno u noviye vrijeme, prema Bibliji, objasnio je Liko.“⁹⁴

Neki u crkvi kažu da njihovo trojstvo nije u skladu sa katoličkim trojstvom

„Drugo, kao što je nekoliko gospode istaklo, **doktrina Trojstva koju mi naučavamo nije identična učenju o Trojstvu kako ga je razvijala Rimokatolička crkva...**“⁹⁵

„Istina je da su Sabor u Nikeji i Carigradski sabor dali izjave **koje sad moramo odbiti jer se ne slažu sa Svetim pismom.**“⁹⁶

Kao što možete vidjeti, biblijski proučavaoci adventista sedmog dana se ne slažu oko toga da li je trojstvena pozicija crkve saglasna sa katolicima ili ne. Ipak, obje pozicije se održavaju bez velike pompe. „Adventističko trojstvo“ je svakako popularnije među vjernicima.

⁹² <https://www.britannica.com/event/First-Council-of-Constantinople-381>

⁹³ So Much In Common, p. 107 (1973) Co-authored by B.B. Beach and Dr. Lukas Vischer- Faith and the Order Secretariat of the WCC.

⁹⁴ “Adventist Chruch Cannot be Treated as a Sect,” Say Adventists and Catholics in Poland, Feb, 14, 2000.

⁹⁵ A panel participant at the Q&A Session at the end of the Adventist Theological Society’s 2006 “Trinity Symposium”.

⁹⁶ The Trinity by Whidden, Moon and Reeve, p. 150.

Ko je u pravu?

Poznati adventistički trinitarac Džeri Mun koji je bio koautor knjige *Trojstvo* napisao je: „To što većina vodećih pionira ASD nisu bili trinitari u svojoj teologiji postalo je prihvaćena istorija adventista.“

Zatim nastavlja da kaže: „Ili su pioniri pogriješili a sadašnja crkva je u pravu, ili su pioniri bili u pravu a sadašnja adventistička crkva se odmetnula od biblijske istine.“⁹⁷

ZAKLJUČAK

Iz ovog kratkog izlaganja adventističke istorije vezano za stavove o Trojstvu, može se zaključiti da ni sami pioniri, uključujući Elen Vajt, nisu bili slobodni od trinitarskih premeta u svojim shvatanjima Boga i Hrista. Uz konstantni pritisak poistovjećivanja sa učenjem „hrišćanske zajednice“ i skidanja hipoteke „kulta“, to je dovelo do postepenog otpada Adventističke crkve koja danas stoji na poziciji trinitizma, braćeći tu dogmu revnije od katolika ili pravoslavaca.

Spisi Elen Vajt, koji imaju status „Duha proroštva“ među adventistima sedmog dana, imali su dvojaku ulogu u tom procesu. S jedne strane, oni su predstavljali veliku prepreku za brzi prelazak na trinitarsko vjerovanje, dok su, s druge strane, zbog njenih kontradiktornih i konfuznih izjava o Bogu, Hristu i Duhu svetom, presudno uticali da se dogma o Trojstvu usvoji, najprije slijedeći neke smjernice koje je dala i napokon faktički bez ikakve razlike sa katoličkim trojstvom.

Institut za izučavanje religije

⁹⁷ Jerry Moon, The Trinity, Chapter, Trinity and antitrinitarianism in Seventh-day Adventist history, p. 190.